

**Keuring mergelgroeven
t.b.v. monitoring
vleermuizen - 2014**

Hans Hollander

2014.53

Rapport van het Bureau van de Zoogdierverseniging
In opdracht van WOT Natuur & Milieu

Keuring mergelgroeven t.b.v. monitoring vleermuizen - 2014

Keuring mergelgroeven t.b.v. monitoring vleermuizen - 2014

Rapport nr.:	2014.53
Datum uitgave:	18 december 2014
Status	Definitief
Auteur:	Hans Hollander
Illustraties:	N.v.t.
Kwaliteitscontrole:	Maurice La Haye
Productie:	Steunstichting VZZ, in rapport vermeld als Bureau van de Zoogdierverseniging Bezoekadres: Toernooiveld 1 6525 ED Nijmegen Postadres: Postbus 6531 6503 GA Nijmegen Tel.: 024 7410500 secretariaat@zoogdierverseniging.nl www.zoogdierverseniging.nl
Gegevens opdrachtgever:	WOT Natuur & Milieu Postbus 47 6700 AA Wageningen
Contactpersoon opdrachtgever	Ruud Bink

Dit rapport kan geciteerd worden als:

Hollander, H., 2014. Keuring mergelgroeven t.b.v. monitoring vleermuizen – 2014. Rapport 2015.53. Bureau van de Zoogdierverseniging, Nijmegen.

De Steunstichting VZZ, onderdeel van de Zoogdierverseniging, is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van de Zoogdierverseniging; opdrachtgever vrijwaart de Stichting VZZ voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing. Niets uit dit rapport mag worden vervaarvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en de Zoogdierverseniging, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaarvoudigd.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding.....	5
1.1	Aanleiding.....	5
1.2	Probleemstelling	5
1.3	Leeswijzer.....	6
2	Werkwijze	7
2.1	Oorspronkelijk keuringsschema	7
2.2	Selectie groeven 2014	9
2.3	Uitvoering keuringen	10
2.4	Afstemming aanvraag vergunningen Mijnwet.....	10
2.5	Rapportage	10
3	Resultaten	11
3.1	Groevenkeuringen 2014.....	11
3.2	Overzicht groeven.....	13
3.3	Vergunningverlening Mijnwet.....	14
3.4	Vleermuiswintertellingen 2014-2015	14
4	Slotopmerkingen	16
	Literatuur	17

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De mergelgroeven in Zuid-Limburg vormen een belangrijke overwinteringslocatie voor vleermuizen. Ongeveer 35% van de in Nederland getelde vleermuizen wordt in deze groeven aangetroffen. Hieronder zijn drie belangrijke Natura 2000-soorten van Bijlage II: meervleermuis *Myotis dasycneme*, ingekorven vleermuis *Myotis emarginatus* en vale vleermuis *Myotis myotis*, maar ook andere zeldzame vleermuissoorten als Bechsteins vleermuis *Myotis bechsteinii*. De voor vleermuizen belangrijke groeven zijn opgenomen binnen de begrenzing van de Natura 2000-gebieden Bemelerberg & Schiepersberg, St. Pietersberg & Jekerdal en Geuldal. Voor genoemde soorten zijn de instandhoudings-doelstellingen opgenomen in de aanwijzingsbesluiten voor deze Natura 2000-gebieden. Het behalen van deze doelen wordt gemeten met het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM), in het meetnet Vleermuiswintertellingen. Hierbij worden jaarlijks door ervaren vrijwilligers de overwinterende vleermuizen geteld en op naam gebracht.

Het betreden van de groeven en het uitvoeren van de vleermuisstellingen wordt gezien als extensief gebruik, waarvoor in het kader van de Mijnwet een vergunning noodzakelijk is van de Provincie Limburg. In sommige gevallen kan worden gewerkt op basis van een reeds verleende vergunning voor intensief gebruik. In alle andere gevallen dient de eigenaar/ beheerder een vergunning aan te vragen, waarbij wordt aangetoond dat de groeve veilig is, d.w.z. sprake is van een goede dak- en pilaarstabiliteit. Hiertoe dient een keuringsrapport te worden overlegd (quickscan met indien nodig een aanvullende keuring). Vanaf 2012 worden alleen de toegankelijke groeven waarvoor een Mijnwet-vergunning aanwezig is, binnen het meetnet vleermuiswintertellingen geteld (voor 2012 was deze vergunning nog niet vereist).

In de "Handreiking gesteentemechanische veiligheid van onderaardse kalksteengroeven voor extensief gebruik" (Provincie Limburg, z.j.) is onderscheid gemaakt tussen grootschalig gebruik en kleinschalig gebruik van de groeven. Grootschalig gebruik betreft delfstofwinning en het houden van evenementen. Kleinschalig gebruik betreft kleine rondleidingen, cultuurhistorisch onderzoek en de jaarlijkse telling door vleermuisonderzoekers. Voor extensief gebruik volstaat een quickscan van de stabiliteit van de groeve.

1.2 Probleemstelling

Veel eigenaren zien de kosten van een keuring als belemmering om de aanvraagprocedure voor een betredingsvergunning te doorlopen. In gevallen dat de stabiliteit snel achteruit gaat of niet op basis van één enkele keuring is te bepalen, zijn het bovendien (jaarlijks) terugkerende kosten (totdat een groeve

wordt afgekeurd). Hierom zijn in 2013 en 2014 een aantal keuringen betaald met financiering uit het NEM, om de vleermuiswintertellingen mogelijk te maken. Deze financiering is evenwel niet afdoende om alle vereiste keuringen doorgang te laten vinden. Medefinanciering door andere stakeholders blijkt tot op heden niet mogelijk.

Het aantal groeven dat jaarlijks geteld kan worden (op basis van een vergunning) neemt af, zowel als gevolg van de afname van de stabiliteit van een aantal groeven, als door het ontbreken van keuringsrapporten, het niet aanvragen van vergunningen en het uiteindelijk ontbreken daarvan. In 2013 zijn slechts 6 van de 30 geplande benodigde keuringen uitgevoerd en geen van de benodigde aanvullende keuringen. In 2014 zijn 9 keuringen uitgevoerd en in drie groeven zijn markercontroles uitgevoerd.

Deze problematiek schaadt het meten van de gestelde beleidsdoelen voor de Natura 2000-gebieden waarin deze groeven liggen.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is het oorspronkelijke keuringschema opgenomen en de selectie van de in 2014 uitgevoerde keuringen verantwoord. Tevens is aangegeven hoe de overige werkzaamheden in het kader van dit project zijn uitgevoerd. In hoofdstuk 3 zijn de resultaten van de in 2014 uitgevoerde keuringen opgenomen. Tevens zijn de bevindingen opgenomen rondom de vergunningverlening voor de in de winter 2014-2015 uit te voeren keuringen. Hoofdstuk 4 sluit af met enkele slotopmerkingen.

2 Werkwijze

2.1 Oorspronkelijk keuringsschema

In 2011 en 2012 zijn de eerste quickscans (dakstabiliteit) en aanvullende keuringen (pilaarstabiliteit) uitgevoerd (zie Thissen & Hollander, 2013). Op basis hiervan is een keuringsschema voor 2013 en verder opgesteld (tabel 1). De eerste jaren zijn quickscans ten minste tweejaarlijks vereist, om een goed beeld van de stabiliteit op te bouwen. Als dit beeld bestendig is, kunnen volgende quickscans na een langere periode plaatsvinden. Ook aanvullende keuringen dienen periodiek herhaald te worden, maar over een langere periode. De planning is aangegeven op basis van resultaten van eerdere quickscans en aanvullende keuringen.

Het CBS (Van der Meij, z.j.) heeft in een interne notitie de prioriteit voor keuringen in het kader van het NEM aangegeven (Tom van der Meij, z.j.):

- Prioriteit 1: groeven die essentieel zijn voor het bepalen van de landelijke trends voor de HR-bijlage II soorten (ingekorven vleermuis, vale vleermuis en meervleermuis; >5% van het totaal aantal individuen van de betreffende soort).
- Prioriteit 2: groeven die essentieel zijn voor het bepalen van de trends per Natura 2000-gebied (> 5% van het totaal).
- Prioriteit 3: groeven die in zekere mate kunnen bijdragen aan bovengenoemde doelen (< 5% van het totaal).
- Prioriteit 4: overige groeven waarvan telresultaten bekend zijn.

Op basis van de aangegeven prioritering, is het advies van het CBS als volgt:

- Prioriteit 1: tellen en laten keuren.
- Prioriteit 2: tellen en laten keuren.
- Prioriteit 3: tellen en zo nodig laten keuren.
- Prioriteit 4: alleen tellen (en laten keuren) als het met weinig extra financiële inspanning gerealiseerd kan worden.
- Overige groeven waar vleermuizen weinig gebruik van maken: niets doen.

Om alle keuringen op basis van het keuringsschema uit te kunnen voeren, was in 2013 een bedrag vereist van € 40.000,-. Aangezien voor een aantal groeven in 2015 (volgende reeks quickscans) een bestendig beeld is ontstaan, zullen de benodigde kosten in 2015 lager zijn dan in 2013.

Een aantal groeven met een prioriteit 1, 2 of 3 is in het verleden reeds volledig afgekeurd: Hel & Kleine Hel, Groeve de Keel, Fallenberggroeve, Heerderberggroeve, Ravengroeve en de Henkeput. De eigenaar van de Flessenberggroeve heeft aangegeven niet mee te werken aan vleermuiswintertellingen.

Groeve	Prioriteit	Eigenaar	Geplande quickscan	Geplande aanvullende keuring	Markercontrole
Apostelgroeve	4	Stichting ir. D.C. van Schaik	2013	2015	
Barakken boven	2	Limburgs Landschap	2014	2013	
Barakken midden	2	Limburgs Landschap	2014	2016	
Barakken onder	2	Limburgs Landschap	2015	2016	
Barbequegrotje	4	Limburgs Landschap	2013		
Cluysberggroeve					
Gasthuisdellen 4	4	Limburgs Landschap	2013		
Gemeentegroeve	1	Gemeente Valkenburg	2013		
Gewandgroeve 1	4	Stichting ir. D.C. van Schaik	2015	2019	
Gewandgroeve 2	4	Stichting ir. D.C. van Schaik	2015	2019	
Groeve aan de Heide	4	SBB	2013	2016	
Groot Welsden	4	Limburgs Landschap	2013		
Grote Bonsdalgroeve	3	Limburgs Landschap	2015	Noord: 2020 Zuid: 2013	
Heiberggroeve	4	Stichting ir. D.C. van Schaik	2013	2019	
Heidegroeve	4	Gemeente Valkenburg	2013	2012	
Kleinberggroeve noord	4	SBB	2013	2016	
Kleinberggroeve zuid	4	SBB	2013	2016	
Kluis Slavante	4	NM	2013		
Koelenbosch	1,2	Limburgs Landschap			
Kloostergroeve					
Mettenberg 1 t/m 5					
Mussenput	4	Limburgs Landschap	2013		
Nevencluysberggroeve					
Onder de ruine	4	Stichting Kasteel van Valkenburg	2013		
Paradijsbergkes 1	4	Limburgs Landschap	2013		
Paradijsbergkes 3		Limburgs Landschap	2013		
Plenkertgroeve	4	Gemeente Valkenburg	2013		
Ravensbosgroeve 3	4	SBB	2013		
Roothergroeve	4	Stichting ir. D.C. van Schaik	2013	2015	
Schaelsberggroeve	4	Gemeente Valkenburg	2013		
Schenkgroeve	1,3	Limburgs Landschap	2014	2013	
Scheuldergroeve	4	Stichting ir. D.C. van Schaik		2019	
Sibbergroeve	1,3	Gemeente Valkenburg	2016		
Slangenberggroeve	4	Limburgs Landschap	2013		
Theunisgroeve oost	4	Stichting ir. D.C. van Schaik	2015	2019	
Viltergroeve	4	Limburgs Landschap	2013		
Vogelbosgroeve	4	Gemeente Valkenburg	2013	2020	
Wijngaardberggroeve	3	SBB			
Zonneberg	1,2	NM	2015		

Tabel 1. Keuringsschema zoals opgesteld in 2013 (Thissen & Hollander, 2013), inclusief door het CBS aangegeven prioriteit (Van der Meij, z.j.), aangepast met de resultaten van 2013 (Hollander, 2014). De voor keuring in 2014 geselecteerde groeven zijn **geel gearceerd. Niet-gearceerde keuringen in een jaartal t/m 2014 waren wel vereist op basis van eerdere keuringsrapporten, maar zijn niet uitgevoerd.**

2.2 Selectie groeven 2014

Vanuit het NEM was het beschikbare bedrag voor de keuringen in 2013 maximaal € 10.000,- en in 2014 maximaal € 8.000,-. Dit betekende dat de keuringen niet volgens het keuringsschema plaats konden vinden. Geplande aanvullende keuringen zijn hierom niet meer uitgevoerd. Wel zijn in enkele groeven markercontroles uitgevoerd om veranderingen in de stabiliteit na te gaan.

Op basis van de prioritering van het CBS is een nieuwe selectie gemaakt van de uit te voeren keuringen in 2013 (geel gearceerd in tabel 1). Dit betekent dat in 2014 in dit project opdracht is verleend voor de keuring van de volgende groeven (met eigenaar/pachter) c.q. het opstellen van een quickscan:

1.	Barakkengroeve midden	Stichting HLL
2.	Schengroeve	Stichting HLL
3.	Heidegroeve	Gemeente Valkenburg
4.	Schaelsberggroeve	Gemeente Valkenburg
5.	Vogelbosgroeve	Gemeente Valkenburg
4.	Kloostergroeve	Stichting HLL
5.	Mettenberg 1 t/m 5	Stichting HLL
6.	Cluysberggroeve	Stichting HLL
7.	Nevencluysberggroeve	Stichting HLL

Controle markers 2x

1.	Schengroeve	Stichting HLL
2.	Bonsdaelgroeve	Stichting HLL
3.	Barakken boven	Stichting HLL

SBB heeft aangegeven in 2014 af te zien van keuringen. Stichting Het Limburgs Landschap en de gemeente Valkenburg hebben de aangegeven groeven voorgedragen. Hieronder zijn ook groeven die niet aan de CBS-criteria voldoen. Hierin verblijven wel vleermuizen, die tot heden ook jaarlijks worden geteld, maar de groeven zijn niet prioritair. Beide organisaties hebben geen prioritaire groeven voorgedragen om te laten keuren.

2.3 Uitvoering keuringen

Na de selectie van te keuren groeven is contact opgenomen met de eigenaren of pachters van de geselecteerde groeven. Met de eigenaren of pachters van de geselecteerde groeven zijn nadere afspraken gemaakt over de uit te voeren keuringen.

Op 1 juli 2014 is door het Bureau van de Zoogdiervereniging een offerte voor de quickscans (dakstabiliteit) aangevraagd bij Mergelbouwsteen Kleijnen. Deze uitvoerder van de keuringen voldoet aan de gestelde eisen in de Handreiking (Provincie Limburg, z.j.). Op 13 juli en 20 augustus zijn twee opdrachten verleend aan Mergelbouwsteen voor de uitvoering van quickscans en markercontroles.

De keuringen in 2014 zijn alle uitgevoerd in augustus. Van elke keuring is een keuringsrapport opgesteld. Dit is zowel aan de eigenaar / beheerder als aan het Bureau van de Zoogdiervereniging toegestuurd. De markercontroles zijn uitgevoerd in augustus en december 2014.

2.4 Afstemming aanvraag vergunningen Mijnwet

Na goedkeuring vraagt de eigenaar / beheerder van de groeve op basis van het keuringsrapport een Mijnwetvergunning aan voor de vleermuiswintertellingen.

Op 3 december 2014 is gevraagd aan Het Limburgs Landschap, Staatsbosbeheer en de Gemeente Valkenburg welke vergunningaanvragen zijn ingediend, hoe de afhandeling is verlopen en welke problemen er rondom vergunningen en aanstaande wintertellingen zijn dan wel worden verwacht.

Ook in 2014 is diverse malen contact opgenomen met de Provincie Limburg over de voortgang van de vergunningverlening en de ontstane problematiek.

2.5 Rapportage

Dit rapport is opgesteld vanuit het groevenperspectief, niet vanuit het vleermuisperspectief (soorten worden niet nader behandeld), op basis van de resultaten van de keuringen in 2014 en de bevindingen naar aanleiding van de contacten met eigenaren / beheerders en provincie Limburg. De resultaten hiervan zijn opgenomen in hoofdstuk 3.

3 Resultaten

3.1 Groevenkeuringen 2014

In 2014 zijn 9 groeven gekeurd; van één van deze groeven (Mettenberg) 5 delen. De resultaten van de keuringen zijn samengevat in tabel 2.

Groeve	Deel	Datum keuring	Datum quickscan	Uitslag	Volgende geplande keuring
Barakkengroeve	Midden	Week 35	Week 35	Goed	2015
Schenggroeve		Week 35	Week 35	Ged goed	2015
Heidegroeve		20-08-14	20-08-14	Ged goed	2015
Schaelsberggroeve		20-08-14	21-08-14	Ged goed	2015
Vogelbosgroeve		19-08-14	20-08-14	Ged goed	2015
Kloostergroeve		25-08-14		Afgekeurd	
Mettenberg	1	Week 35	Week 35	Goed	2015
Mettenberg	2	Week 35	Week 35	Goed	2015
Mettenberg	3			Afgekeurd	
Mettenberg	4	Week 35	Week 35	Goed	2015
Mettenberg	5	Week 35	Week 35	Ged goed	2015
Cluysberggroeve		?		Afgekeurd	
Nevencluysberggroeve		?		Afgekeurd	

Tabel 2. Resultaten groevenkeuringen 2014 (ged = gedeeltelijk).

De resultaten van de markercontroles zijn samengevat in tabel 3. De tweede controle is nog niet uitgevoerd, zodat de uitslag nog niet bekend is.

Groeve	Deel	Datum 1 controle markers	Uitslag	Datum 2 controle markers	Uitslag
Schenggroeve		Week 35	Geen wijzigingen	18-12-14	Geen wijzigingen
Bondaelgroeve		Week 34	Geen wijzigingen	18-12-14	Geen wijzigingen
Barrakken	Boven	Week 35	Geen wijzigingen	18-12-14	Geen wijzigingen

Tabel 3. Resultaten markercontroles 2014.

In tabel 4 zijn de resultaten van 2012 (Thissen & Hollander, 2013), 2013 (Hollander, 2014) en 2014 samengevoegd. Sommige groeven bestaan uit meerdere afzonderlijk gekeurde delen.

	2012	2013	2014
Aantal gekeurde groeven	43	6	9
Opgeknipt in .. delen	56	7	13
- <i>Limburgs Landschap</i>	34	5	6
- <i>Stichting Ir. D.C. van Schaick</i>	8	0	0
- <i>Overig</i>	14	2	3
Aantal gepland maar niet gekeurd	3	1	
Volledig goedgekeurd	17	2	4
Gedeeltelijk goedgekeurd	16	3	5
Afgekeurd	23	2	4

Tabel 4. Samenvattende resultaten groevenkeuringen 2012 (Thissen & Hollander, 2013), 2013 (Hollander, 2014) en 2014.

3.2 Overzicht groeven

In tabel 5 is de actuele status opgenomen van de groeven met prioriteit 1,2,3 en 4. Helaas komt de naamgeving in de database van het meetnet Vleermuiswintertellingen, niet altijd overeen met die in 'Mergel gebroken', of met andere naamgevingen. Dit is een aandachtspunt voor de toekomst.

Groeve	Prioriteit	Goedgekeurd/ legaal	Gedeeltelijk goedgekeurd	Afgekeurd
Gemeentegroeve	1	X		
Koelenbosch	1,2			X (2013)
Schenggroeve	1,3		X (2014)	
Sibbergroeve	1,3		X (2012; 2013)	
Zonneberg	1,2		X (2012)	
Barakken boven	2			X
Barakken midden	2	X (2014)		
Barakken onder	2	X (2013)		
Grote Bonsdalgroeve	3		X (2013)	
Wijngaardberggroeve	3		X (2012)	
Apostelgroeve	4	X (2012)		
Barbequegrotje	4	X (2012)		
Gasthuisdellen 4	4			X (2012)
Gewandgroeve 1	4	X (2012)		
Gewandgroeve 2	4	X (2012)		
Groeve aan de Heide	4	X (2012)		
Groot Welsden	4	X (2012)		
Heiberggroeve	4	X (2012)		
Heidegroeve	4		X (2014)	
Kleinberggroeve noord	4		X (2012)	
Kleinberggroeve zuid	4	X		
Kluis Slavante	4	X (2012)		
Mussenput	4		X (2012) 50%	
Onder de ruïne	4	X (2012)		
Paradijsbergkes 1	4	X (2012)		
Paradijsbergkes 3	4	X (2012)		
Plenkertgroeve	4		X (2012)	
Ravensbosgroeve 3	4	X (2012)		
Roothergroeve	4	X (2012)		
Schaelsberggroeve	4		X (2014)	
Scheuldergroeve	4	X (2012)		
Slangenberggroeve	4	X (2012) 90%		
Theunisgroeve oost	4	X (2012)		
Viltergroeve	4	X (2012) 90%		
Vogelbosgroeve	4		X (2014)	

Tabel 5. Keuringsstatus groeven met prioriteit 1 t/m 4. Goedgekeurd = op basis van de in het kader van dit (en voorgaand) project uitgevoerde keuringen specifiek voor vleermuiswintertellingen; legaal = op basis van een vergunning voor algemeen gebruik. Geel gearceerd zijn de in 2014 uitgevoerde keuringen.

De situatie ten aanzien van de groeven met prioriteit 1 en 2 is zorgwekkend; van de 8 groeven zijn er 2 afgekeurd en 3 zijn er gedeeltelijk goedgekeurd. De 2 groeven met prioriteit 3 zijn beide gedeeltelijk goedgekeurd. De 25 groeven met prioriteit 4 staan er rooskleuriger voor: 18 zijn goedgekeurd, 6 zijn er gedeeltelijk goedgekeurd en 1 is er afgekeurd.

3.3 Vergunningverlening Mijnwet

Tot op heden hebben GS van de provincie Limburg niet gereageerd op een in mei 2014 gestuurde brief door het Bureau van de Zoogdierverseniging, waarin de problematiek rondom de vleermuiswintertellingen is geschetst en de consequenties voor de monitoring in het kader van Natura 2000. Duidelijk is dat in 2014 geen overeenstemming kon worden bereikt tussen de afdeling Natuur en de afdeling Handhaving over een oplossing van de problematiek.

Aan de eigenaren / pachters, is op 3 december 2014 gevraagd in hoeverre zij voor deze winter vergunningen hebben aangevraagd en hoe de vergunningverlening is verlopen. De reacties van Het Limburgs Landschap (Carlo van Seggelen), Staatsbosbeheer (Patrick Kloet) en Gemeente Valkenburg (Wiel Felder) zijn hieronder samengevat.

- Het Limburgs Landschap (3 december 2014): er zijn geen vergunningen aangevraagd, omdat deze voor alle groeves waar wintertellingen plaats zouden moeten vinden, reeds verleend zijn. Aangegeven wordt dat uitvoering van de tellingen ongewis blijft, aangezien de afdeling Handhaving van de provincie regelmatig controles houdt, waarbij de ervaring is dat er vaak zaken naar boven komen waardoor de tellingen op de helling komen te staan.
- Staatsbosbeheer (4 december 2014): geeft aan dat voor een aantal prioritaire groeves in eigendom en beheer van Staatsbosbeheer nooit een vergunning is aangevraagd, omdat daar in het verleden geen vleermuizen zouden zijn geteld. Staatsbosbeheer is bereid, als er financiële middelen zijn voor de keuringen, hier in de toekomst wel aan mee te werken.
- Gemeente Valkenburg (3 december 2014): er is vergunning aangevraagd voor de tellingen in de Heidegroeve, Schaesberggroeve en Vogelboschgroeve. De aanvragen zijn nog in behandeling bij de provincie. De provincie is tevens gevraagd of de tellingen van deze groeven doorgang mogen vinden als een besluit niet tijdig kan worden genomen. In het verleden is die toestemming wel eens verkregen, op basis van het feit dat de keuring al plaatsgevonden had.

De reactie van Staatsbosbeheer wekt verbazing, omdat in een aantal van de betreffende groeven in het verleden wel degelijk vleermuizen zijn geteld.

3.4 Vleermuiswintertellingen 2014-2015

Aan de eigenaren / pachters is gevraagd in hoeverre de vleermuiswintertellingen in de winter 2014-2015 doorgang kunnen vinden. De reacties van Het Limburgs Landschap (Carlo van Seggelen), Staatsbosbeheer (Patrick Kloet) en Gemeente Valkenburg (Wiel Felder) zijn hieronder samengevat.

- Het Limburgs Landschap (3 december 2014): laat de vleermuiswintertellingen uitvoeren zoals dat ook gebeurde in de afgelopen twee jaar. Op basis van de markercontroles in drie groeves (tabel 3) in december 2014 kunnen ook deze drie groeves al dan niet geteld worden.

- Gemeente Valkenburg (3 december 2014): tellingen vinden begin 2015 plaats in de Gemeentegrot, Sibbergroeve en Plenkertgroeve.
- Staatsbosbeheer: geen informatie ontvangen.

4 Slotopmerkingen

De monitoring van vleermuizen is een verplichting uit de Habitatrichtlijn. Nederland dient elke 6 jaar te rapporteren over de gunstige staat van instandhouding van de Nederlandse vleermuissoorten. Zonder de monitoring van de winterverblijven in Zuid-Limburg, kan Nederland niet aan deze verplichting voldoen. Deze monitoring is onderdeel van het meetnet Vleermuiswintertellingen binnen het Netwerk Ecologische Monitoring.

De Mijnwet schrijft de keuringen voor uit oogpunt van veiligheid. Door de afnemende stabiliteit van de groeven, neemt de veiligheid af. Keuringen zijn ook in het belang van de vleermuistellers die immers gevaar lopen tijdens de tellingen. Het uitvoeren van keuringen door keuringsbureaus is echter een forse kostenpost voor eigenaren / pachters, waardoor een deel van de eigenaren / pachters reeds afziet van de keuringen. In 2012 is een groot aantal keuringen betaald uit het Netwerk Ecologische Monitoring. In 2013 en 2014 kon slechts een klein aantal groeven worden gekeurd, vanwege een kleiner budget. Zonder keuringsrapport kan echter geen Mijnwet-vergunning worden aangevraagd en zonder Mijnwet-vergunning kan een telling niet worden uitgevoerd. Wanneer groeven vanwege een slechte stabiliteit worden afgekeurd, vallen zij automatisch uit het meetnet Vleermuiswintertellingen.

Het is duidelijk, dat de vereiste keuringen in het kader van de Mijnwet, de monitoring van vleermuizen in de mergelgroeven veel moeilijker of onmogelijk maken. Door Het Limburgs Landschap zijn diverse oplossingen voorgedragen, om tellingen toch doorgang te kunnen laten vinden (tellingen onder leiding van de beheerder, die zonder vergunning toegang heeft; tellers classificeren als berglopers). Ondanks herhaalde initiatieven van zowel het Ministerie van EZ, WOT Natuur & Milieu, CBS, Bureau van de Zoogdierverseniging, Stichting Het Limburgs Landschap, Staatsbosbeheer en de Gemeente Valkenburg is er nog steeds geen oplossing waar de provincie Limburg aan mee wil werken.

Naast de hierboven besproken problematiek, zijn enkele voor de vleermuiswintertellingen prioritaire groeven afgekeurd vanwege veiligheidsredenen (instabiliteit). De kans is groot, dat in de toekomst meer prioritaire groeven worden afgekeurd, waar vervolgens geen vleermuiswintertellingen meer kunnen plaatsvinden. Het verdient aanbeveling hierbij de vinger aan de pols te houden en te blijven zoeken naar alternatieve telmethoden.

Literatuur

Hollander, H., 2014. Keuring mergelgroeven t.b.v. monitoring vleermuizen – 2013. Rapport 2014.05. Bureau van de Zoogdierverseniging, Nijmegen.

Meij, T. van der, z.j. Inventariseren van vleermuizen in groeven in relatie tot betredingsvergunning. Interne notitie CBS.

Provincie Limburg, z.j. Handreiking gesteentemechanische veiligheid van onderaardse kalksteengroeven voor extensief gebruik.

Thissen, J.B.M. & H. Hollander, 2013. Keuring van mergelgroeven voor de monitoring van vleermuizen. Rapport nr. 2012.05. Bureau van de Zoogdierverseniging, Nijmegen.